

Jona 4: God heeft het laatste woord - Palmzondag.

Orde van dienst:

Welkom

Orkest: inleiding op cantate 106 van JS Bach, 'Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit'.

Votum en zegengoet

Openingspsalm: LB 116: 1 en 2

Gebed

LB 558 – Jezus, om uw lijden groot, vers 1, 5, 6, 9 cantorij.

Kinderen: Hosanna voor de Koning!

Zingen: "Breng dank aan de eeuwige" (2x)

Schriftlezing: Jona 4

LB 562 – Ik wil mij gaan vertroosten, vers 1, 2 door cantorij, en vers 3 door samenzang

Preek

Stilte

Jesu meines Lebens Leben - cantorij.

Stilte

Woorden van Jezus.

Zingen: Psalm 119: 13

Gebeden

Collecte

Slotzang: GK 70 Gij dienaars van hem,...

Zegen

Kinderen: Hosanna voor de Koning!

Voor de Schriftlezing:

Vorige week ging het over Jona 3. Over God, die het hart van de mensen in Nineveh zoekt.

Over een Nineveh dat zich bekeerde.

Dat hoofdstuk eindigt dan met Gods besluit om Nineveh te sparen. En dan eindigt dit dreigende hoofdstuk met de woorden: "En Hij deed het niet".

Met deze woorden zou ook het boekje Jona kunnen eindigen.

Mooi happy end: God gaf de stad ruimte van leven. Zelfs Nineveh.

Maar het boek is nog niet uit.

Er komt nog een hoofdstuk!

En daarin gaat het vooral over Jona. Waarom?

Omdat God niet alleen het hart van Nineveh zoekt, maar ook het hart van Jona.

De aandacht van God gaat niet alleen uit naar een heel volk of een stad, maar ook naar die ene mens, dat ene schaap. Naar Jona. Naar jou.

Preek:

Jona is kwaad. Kwaad op God.

Hij is zó kwaad, dat hij liever wil sterven dan zo verder leven.

En Jona wordt alleen maar kwader.

Niet alleen omdat Nineveh blijft leven, maar ook om die boom, die hem wat schaduw geeft en in één nacht verdort.

Hij is dan zelfs **verschrikkelijk** kwaad. Op God. Jona ontploft bijna.

Maar: mag dat?

Mag je kwaad zijn? Mag je kwaad zijn op je vader en moeder? Mag je kwaad zijn over wat mensen je aandoen? Mag je kwaad zijn op de kerk? Mag je kwaad zijn op God?

Ja, dat mag.

Boosheid, kwaad worden, is een emotie, die er gewoon is.

Net als verdriet, liefde, rouw, blijdschap, geluk....

Je bent boos, omdat een ander jou pijn deed. Over je grenzen ging. Boos om onbegrip. Om veroordeling. Je bent bedrogen en je bent boos. Kwaad. Gekwetst.

En dat kan heel terecht zijn.

Het is meer de vraag wat je met je boosheid doet.

Word je zo woedend, dat je terugslaat? Terug kwetst.

Of onderdruk je je boosheid? Je praat er niet over. Je kropt het op.

Dan kan je boosheid je van binnen 'opvreten'. Je blijft de pijn voelen.

En je kijkt dan ook steeds door de bril van die boosheid naar die man of vrouw.

Die kan geen goed meer doen!

Het beste is, dat je over je boosheid praat. Dat je zegt wat je voelt.

Je vertelt de ander, dat hij je gekwetst heeft. Over je grenzen is gegaan.

De ander kan dan reageren. Iets uit leggen, misverstanden wegnemen, vergeving vragen.

In de Bijbel komen we heel wat boze mensen tegen. Job is boos om het onrecht. De profeet Jeremia is boos door alle spot. Naomi is boos om wat ze allemaal kwijt is. Jezus is kwaad en keert zelfs het hele tempelplein om.

Misschien is het juist erg goed, dat je boos wordt.

Dat je alles wat je hebt opgekropt er uit gooit.

Dat je eindelijk eens eerlijk zegt wat je voelt of wat je denkt. Dat je niet langer zwijgt uit angst voor wat de mensen zullen zeggen. Uit schaamte. Of beleefdheid.

Misschien verlangt God er wel naar dat je eindelijk eens open vertelt over wat er in je jeugd is gebeurd. Of wat je moeilijk vindt aan geloof en kerk. Of waar je in teleurgesteld bent.

Wat heb je eraan om maar wat stug vol te houden, als je hart er niet bij is.

Met tegenzin.

Je loopt nog een tijdje mee. Doet wat de mensen van je verwachten: je ouders, je omgeving. Maar ondertussen groeit de afstand. Je hart wordt steeds kouder.

Van Jona leren we, dat God er echt niet bang van wordt als jij boos bent.

Als je eerlijk wordt. Als je zegt wat je écht vindt.

Misschien dat God dan pas iets met je kan! Als je eens een keer boos wordt.

Ja, dat is natuurlijk ook eng.

Want je kunt in je boosheid te ver gaan. Onredelijk zijn. Wild om je heen slaan.

Maar dat is een eerlijke ontmoeting wel waard.

En dat gebeurt hier bij Jona.

Het wordt een heftige, maar ook heel eerlijke ontmoeting.

Jona laat zien wat er leeft in zijn hart.

En God ook!

*****

Jona is kwaad.

Hij heeft zijn boodschap in Nineveh gebracht en nu gaat hij buiten de stad op een heuvel zitten wachten op "Breaking news": de val van Nineveh.

Maar wat ziet Jona gebeuren?

Hij ziet hoe Nineveh zich bekeert!

En niet zo'n beetje ook: zelfs de honden en de katten lopen in een rouwkleedje rond.

En Jona is kwaad.

Maar: hij legt zijn kwaadheid wel bij God neer.

Dia.

Hij bidt en zegt: "Ach, HEER, heb ik het niet gezegd toen ik nog thuis was? Daarom wilde ik

naar Tarsis vluchten. Ik wist het wel: u bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw en tot vergeving bereid....”.

Jona is kwaad: Nineveh heeft geen recht meer op die genade, die vergeving. Nineveh is zo wreed, zo hard, dat is onvergefelijk.

Jona is kwaad.

Hoe reageert de HERE daarop?

Is Hij nu op zijn beurt geërgerd. Boos op Jona, omdat hij zo vreselijk eigenwijs en opstandig is? Wat denkt Jona eigenlijk wel, dat hij zo tekeer gaat tegen God?

Wordt God op zijn beurt boos?

Nee.

Hij stelt alleen maar een vraag: “Is het terecht dat je zo kwaad bent?”.

Alleen die vraag.

Geen verwijt.

En daarna alleen die plant.

En met die simpele plant wil de HERE **twee dingen** duidelijk maken aan Jona. Dia.

1°. Want Jona zit daar op een heuvel te verlangen naar de ondergang van Nineveh.

De zon brandt onbarmhartig en daarom maakt hij een hutje om een beetje schaduw te hebben. Dan wacht Jona weer.

In de nacht laat de HEER een boom opschieten. Om Jona nog wat meer schaduw te geven zodat zijn ergernis wat afkoelt.

Jona is heel blij met die plant. Opgetogen. Dát is nog eens een meevaller!

Maar de volgende morgen is de plant alweer verdord. Een worm heeft de wortel aangevreten en de plant zakt in. De zon brandt. Jona wordt door de hitte bevangen.

En Jona is woest: “Ik ben liever dood, dan dat ik zo verder moet leven!”. Jona gaat erg ver.

En dan stelt de HERE weer dezelfde vraag aan Jona: “Is het terecht, dat je zo kwaad bent over die plant?”.

God bedoelt: ‘Je kunt het jammer vinden, dat dat boompje zo snel is verdord. Dat begrijp ik. Maar je bent kwaad. Is dat terecht?’.

Had jij recht op dat boompje? Was dat boompje van jou en is dat van je afgepakt?

Het antwoord is makkelijk: nee, natuurlijk niet.

‘Je hebt er niets voor gedaan. Het is gewoon opgeschoten naast je hutje. Maar jij hebt het niet laten groeien. Je hebt het niet eens water gegeven.

Dat boompje is van mij en dus mag ik er mee doen wat ik wil. Daar kun je van alles van vinden, maar je hebt niet het recht om boos te zijn. Ik doe niets onrechtvaardigs.

Mijn buurman kan een boom in zijn tuin omzagen. Omdat hij te groot wordt en teveel zon wegneemt. En ik kan dat jammer vinden, maar het is raar als ik daar kwaad om wordt. Het is zijn tuin.

Zo is ook Nineveh van God.

Hij heeft de mensen daar geboren laten worden en laten opgroeien.

Dat is natuurlijk een lastige boodschap voor mensen, die diep onder de wreedheid van Nineveh hebben geleden. Als je man is weggevoerd met een ijzeren haak door zijn kaak. Als je vrouw is verkracht. Als je kinderen voor je ogen zijn gedood.

Je zou je met hetzelfde recht kunnen afvragen waarom God een Hitler zo lang heeft laten leven. Of Boko Haram nog zoveel ruimte geeft. Of een terrorist, die zijn gijzelaars doodt.

Onschuldige burgers!

Je kunt zo boos zijn, zo gekwetst, dat je denkt, dat jouw gevoelens van wraak het enige antwoord zijn.

Maar de HERE zet de verhoudingen weer recht: ‘Nineveh is van mij, Jona, en ik hoef niet aan jou om toestemming te vragen. Als ik Nineveh wil sparen, dan mag ik dat. Ik ben God.

Let op: de HERE zegt nergens, dat Hij Jona niet begrijpt of dat het niet erg is wat Nineveh allemaal gedaan heeft. Hij verlangt ook niet van Jona, dat hij het begrijpt en zonder protest aanvaardt.

Jona mag boos zijn. Woest. Maar hij heeft geen gelijk.

God wil geen wraak.

Hij wil verzoening.

Hij wil verandering. Geen verwoesting.

Dia.

Dát is Gods wereld.

En dát is gebeurd met Nineveh: Nineveh is veranderd in plaats van verwoest.

*****

2^e. Ten slotte wil God nog iets duidelijk maken en dat is dit: Hij kijkt met andere ogen naar Nineveh dan Jona.

Als Jona naar Nineveh kijkt, dan ziet hij alleen maar wreedheid, bloedvergieten, misdadigers. En daarom kan hij ook met droge ogen door Nineveh wandelen met de boodschap: "Nog 40 dagen en Nineveh wordt weggevaagd".

Om vervolgens op een mooi plekje te wachten totdat Nineveh wordt weggevaagd.

Maar de HERE kijkt met andere ogen naar Nineveh.

Dia.

Andere ogen.

Het is dus niet zo, dat God zijn ogen sluit voor het kwaad van Nineveh. Dat kwaad was ten hemel schreiend. Niet voor niets moet Jona het oordeel aankondigen.

Maar tegelijk kan God door het kwaad heen kijken en de mensen zien achter dat kwaad.

Zijn mensen!

Jona was opgetogen over dat boompje, dat hem schaduw gaf.

Hij heeft al verdriet, als dat boompje verdort.

Dat boompje, waar hij niets voor gedaan heeft.

"Maar, Jona, denk eens na", zegt de HERE dan op zijn beurt, "bekijk het eens van mijn kant! Zou ik dan geen verdriet hebben om een stad vol mensen!"

"en dan niet alleen een stad vol strijders, maar ook met duizenden mensen, die het verschil tussen links en rechts nog niet eens kennen!?! Mensen, die ik geboren heb laten worden.

Kinderen, die nog weinig weten van die door en door slechte wereld van de volwassenen. En dan ook nog eens al die dieren!"

"Kijk eens door mijn ogen, Jona!"

Want de HERE kijkt met andere ogen.

Met de ogen van een vader.

Soms gebeurt het, dat je zoon niet wil deugen.

Al vroeg is hij bezig met drank en roken. Hij is wat aan het rotzooien met drugs. Hij liegt en steelt. Naar de kerk gaat hij al lang niet meer. Maakt schulden bij allerlei mensen. En als hij thuis is, is het alleen maar ellende. Ruzie en gevloek. Politie aan de deur.

Elke dag trapt hij op je hart.

Vrienden zeggen tegen je: "Laat die jongen toch los! Je moet hem niet eens meer binnen laten. Alleen maar ellende! Als hij zij leven wil bederven, dan moet ie het maar zelf weten!"

Maar jij kijkt met andere ogen naar je zoon. Je hebt hem geboren zien worden. Hebt hem gedragen. Geknuffeld. Gelachen om zijn eerste woordjes. Naar school gebracht. Met hem mee geweest naar zijn voetbalwedstrijden. Wat was je trots als hij een doelpunt maakte! Hem loslaten?

Je moet er niet aan denken.

De liefde en het verdriet liggen diep verworteld in je vaderhart.

Je kijkt met andere ogen. Je kijkt met je hart. Door al die ellende heen, zie je je kind.

Je wilt je kind niet loslaten en prijsgeven aan het kwaad, je wilt dat je kind verandert.

Een nieuw leven krijgt.

Het is je kind!

Zo kijkt de HERE naar Nineveh. Zo kijkt hij naar de wereld. Het is zijn wereld.

Wat was de HERE opgetogen, toen de wereld klaar was en het paradijs lag te schitteren in het licht van de zon. Wat moet dus zijn verdriet groot geweest zijn, toen die wereld voor het kwaad koos. Steeds weer voor het kwaad koos. Voor geweld. Overspel. Wraak. Duistere afgoden.

Toch heeft Hij die wereld niet verwoest. Aan de kant gezet, zoals je een pan met bedorven soep aan de kant zet of laat weglopen in het riool.

Hij ziet ieder mens, ieder slachtoffer, ieder lid van de kerk en zelfs iedere strijder van IS.

Hij wil de wereld niet verwoesten. Hij wil de wereld veranderen.

Want waar je van houdt, dat wil je sparen.

*****

Vrijdag vieren we Goede Vrijdag. Denken we terug aan de het sterven van de zoon van God aan het kruis op Golgotha.

Bij dat kruis zie je Gods vreselijke boosheid over het kwaad. Tot diep in zijn hart geraakt. Vol brandende verontwaardiging, omdat ze aan zijn kind zitten.

We noemen dat zijn toorn.

Toorn, boosheid, die juist voortkomt uit zijn liefde voor zijn wereld.

En Hij laat die boosheid ook eerlijk zien: het wordt donker op Golgotha .

Het kruis vertelt ons hoe diep onze wereld is weggezonden in het kwaad. Dat je alleen al zo'n straf bedenkt voor mensen! Een mens aan een kruis slaan. Een kind de gaskamer insturen. Drugs verkopen bij een schoolplein. Kinderporno maken.

Het kruis op Golgotha is daarom ook niet romantisch. Het is rauw. Je kunt er eigenlijk niet naar kijken.

Tegelijk laat de HERE zien hoe lief Hij zijn wereld heeft.

Want Hij kropt zijn woede niet op. God is geen binnenvetter, die op een slechte dag alles eruit gooit en wild om zich heen slaat.

Nee, heel open en beheerst legt hij zijn woede op zijn eigen zoon.

Stel je voor!

En daarmee toont hij ook zijn liefde voor zijn wereld.

Hij is de Schepper. Onze Vader, die ieder mens in de moederschoot heeft geweven.

Hij wil de wereld niet verwoesten. Hij wil de wereld veranderen.

Hij is wat Jona zegt: "genadig en liefdevol, geduldig en trouw en tot vergeving bereid".

Zo eindigt het boekje over Jona. Jona, die we zo goed kunnen begrijpen.

En nu moeten we God nog leren begrijpen.

Want het boekje eindigt met een open vraag: "Zou ik dan geen verdriet hebben om Nineveh, die grote stad, waar meer dan 120.000 mensen wonen, die het verschil niet kennen tussen links en rechts en dan nog al die dieren?".

En dan is het stil.

Jona heeft geen woorden meer.

Stil wordt het boekje dichtgedaan.

Deze stilte doet denken aan andere stiltes in de Bijbel.

De stilte als Job na dagen vol boosheid en verwijten de grootheid van de Schepper mag zien.

Job zwijgt en wordt stil.

Het is de stilte als Jezus bij een tollenaar naar binnen is gegaan en de mensen daarover mopperen.

Dan zegt Jezus: "De mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was".
Stilte.

Of als de vader in de gelijkenis van de verloren zoon tegen die oudste broer zegt: “Jongen, we moeten feestvieren en vrolijk zijn, want je broer was dood en is weer tot leven gekomen. Hij was verloren en is teruggevonden”.

Stilte.

Laten wij nu ook zelf stil worden voor deze God.

Amen.